

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA

VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Delegatska anketa.

Oblastni odbor sklicuje že itak nameravano delegatsko anketo, ki jo je pa moral pospešiti radi nastalih razmer, na

nedeljo, dne 22. avgusta 1926

ob 9 uri dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Po anketi se vrši protestni shod radi sistematičnega poslabševanja našega vprašanja. — Vsak krajevni odbor pošlje po enega izvoljenega delegata ali namestnika s pooblastilom.

Na anketi debatirajo in glasujejo samo delegati, na shodu pa vsi navzoči.

Oblastni odbor.

Da protestiramo.

Uboga invalidska para čuti vedno močnejši pritisk na svoje pravice. Invalidski zakon more samo čitati, njegove določbe pa še sploh nikdar niso bile gotovost.

Prihajajo pa na dan drugi zakoni in odredbe, ki prinašajo izmuzganim vojnim žrtvam razne materialne udarce. Druga za drugo se vrste odredbe, ki tirajo vprašanje vojnih žrtev nazaj. Invalidsko vprašanje se rešuje z ukinjevanjem.

Zadnji čas moremo beležiti v tem oziru senzacije.

Iz stališča državno-gospodarskega štedenja posegajo v prvi vrsti na potrebe vojnih žrtev.

Niti invalidskim zdravstvenim zavodom se ne more prizanesti. Zato doživlja naša Protezna delavnica žalostno uro, ki bi je ze dvanajst.

Pripravlja se nas tudi na drugo senzacijo, da nam bodo na temelju štedenja trgali procente pri pokojninah.

Obljube postanejo rade dejanja. Kadar se o stvari predolgo govori, postane navadno resnica.

Take vesti nas razburjajo, ko še niti nismo uveljavili invalidskega zakona. Deveti

mesec preživljamo še vedno zgolj s prevedbami in za nas brez njih zakon ne velja.

Njegove določbe ne pridejo v poštev; ne upošteva se pa tudi nič več starih. Brezpravnost smo in zato se nas tira v propast.

Dvignimo zopet resen opomin. Naše potrpljenje je predolgo, oglasimo se zopet. Odalčili smo se že preveč od vojnega časa, zato postajamo pozabljeni. Svet že pozablja na vojne grozote in posledice. Nova generacija vstaja, mi pa telesno in duševno propadamo.

S tako rešitvijo invalidskega vprašanja ne moremo biti zadovoljni. Zato naš skupna organizacija zopet kliče.

Da protestiramo!

Zato hočemo imeti protestni shod. Oblastni odbor je moral sklicati spričo takih razmer zopet naše stanovske voditelje-delegate, da se snidejo v nedeljo, dne 22. avgusta t. l. v Ljubljani na anketi. Njim se hočemo pridružiti tudi drugi, da protestiramo!

Ko izražamo ta poziv, nai čutijo tudi drugi, ki jim je pri srcu naš položaj, da prihitite v naše vrste in nam pomagajo v borbi. Društva in korporacije, pa tudi posamezniki so nam dobro došli brez posebnega poziva.

Borba in delo.

Letošnji cetinjski invalidski kongres mora pomeniti začetek nove dobe v reševanju vprašanja vojnih invalidov, vdov in sirot.

Kongres je jasno ugotovil dve stvari: 1. da z novim invalidskim zakonom invalidsko vprašanje niti najmanjše ni odstavljeno z dnevnega reda in 2. da se to vprašanje nikdar ne bo dobro rešilo, ako vojne žrtve ne uvidijo, da rešitev leži v prvi vrsti v njih samih.

Sklepi kongresa popolnoma odgovarjajo tema dvema ugotovitvama. Najprej se je naložilo stanovski organizaciji, da zahteva nič manj kot razveljavljenje sedanjega invalidskega zakona, na čegar mesto se ima brez odlaganja skleniti nov, dober in praktičen invalidski zakon. Drugi sklep gre za tem, da se že do konca tega leta po vseh oblasteh izvede pametna organizacija — samopomoči.

Ti dve nalogi je kongres postavil kot zapoved in program sedanjega in bodočega dela vseh naših organizacij in vsake vojne žrtve in vseh naših prijateljev.

Kongres je bil iasen tudi v tem kdo ima kaj delati in kakšno delo naj kdo opravlja. Stanovski organizaciji, tedaj osrednjemu odboru in njegovim oblastnim in krajevnim odborom U. V. I. je predpisal: borbo za priznanje in zaščito invalidskih pravic; naši združni organizaciji pa je ukazal: delo za organizacijo naše invalidske samopomoči.

Borba!

Zadnje čase izgleda, da se na raznih krajih naše domovine pojavlja potreba in želja, da se ustanovi po nekaj zadrug za gospodarsko pomoč vojnim žrtvam, ali nič se ne sliši, da bi se tu in tam ustanovil še kak krajevni odbor U. V. I. Kaj to pomeni? Ali naj bo s tem rečeno, da imamo premalo zadrug, a da imamo dovoli stanovskih organizacij? Mislim, da tako stališče ne more biti točno in zato ga smatram kot zelo škodljivo, ker bi se zanemarilo delo, katero se mora brezdogotno začeti in izvršiti.

LISTEK.

Iv. Vuk:

Skozi okno vlaka...

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

1. Ljubljana—Brod.

Ob petih zvečer tistega dne, ki je bil določen, smo sedli v voz brzovlaka v Ljubljani. Bili smo: Prijatelj Matevž, Zdravko, Ivan Celjski in pa jaz — sami ljudje iz svetovne vojne, vsi zaznamovani z odlikovanjem, ki nam je sedaj v nadlego. Okupirali smo kupe drugega razreda, kakor se to spodobi starim vojščakom. Zložili prtljago — po stari slovenski navadi založeno s klobasami, poticami in vinom ter po novejšem običaju tudi s slatino. Zakaj dolga je pot, ki je pred nami.

Dvoje oken na hodniku je sprejelo v svoj okvir naše poprsje, da se pokažemo še enkrat, kakor slika vsem, ki so nas spremljali do voza in se pripravljali, da nam mašejo z belimi robci, ko se vlak spusti v beg. Sprevodniki že zapirajo vrata vozov. Piščalke silijo k odhodu. Na peronu vrvi ljudstvo, v cilindrih in brez cilindrov, pomešano z ženskami, kakor trava z marjeticami.

Para sika iz lokomotive, pripravljena da sune bat in zavrti kolesa. Sprevodniki dvigajo roke — znak da je gotovo za odhod. Vlakovodja se ozre še enkrat gor in dol in nastavi trobento:

»Tö, tööö...«

In glej, tedaj se napne para v cilindru. Kolesa se zgamejo. Roke na peronih se dvignejo, zamahnejo in med prsti jim plapolajo beli robci, kakor zastavice k predaji. Iz okvirjev oken se pojavijo druge. Vlak ropota preko kretnic, ne zmeneč se za znake predaje. Sedaj je on naš gospodar. In beži vedno urneje, vedno hitreje. Zakaj dolga je pot pred njim...

Vrnemo se v kupe. Matevž in Zdravko odvežeta vsak svojo nogo in jo položita na polico, s peto navzgor. Ivan Celjski in jaz slečeva vsak svojo suknjo in jo obesiva v kot kupeja. Nog si ne odveževa, ker so še zaraščene.

Vstopi sprevodnik. Ozre se na polico. Salutira. Odlikovanju iz svetovne vojne ali nam, ne vem. Pregleda karte. Nič ne vpraša. Vrne karte, se dotakne čepice in odide.

Vlak pa beži naprej. Mimo nas lete hiše, njive, travniki... svet...

Zdravko si zaviha prazno hlačnico, si jo zatakne za pas, kakor kuharica predpasnik in se ozre po vseh.

»Boš pil?«

»Že?«, vprašam čudeč.

»Kajpada bo... Kaj sprašuješ?«

»Ima svoje muhe«, maje z glavo Zdravko. »Pri svetih vojski je nemara.«

»Tega nisem rekel«, odvrnem.

»Po delih te poznamo«, pravi Zdravko in suče steklenico.

»Kranjcem se je izneveril.«

»Saj še Kranjc bil ni«, me brani Matevž.

»A... Nisi Kranjc«, se čudi Zdravko. »No potem je druga. Pil boš pa vendar, čeprav nisi Kranjc.«

Nataka kupico in čaka odgovora.

»Polovico slatine«, protestiram.

»E, seveda... Slatino pozneje. Sedaj prvo za srečno potovanje. Saj tudi mašnik pije najprej vino, potem šele vino in vodo.«

Izpijem.

»Misliš sem, da si zares pri »Sveti vojski«, me gleda Zdravko. »Pokazal si, da sem se motil.«

»Nisem sicer, a pristaš pa sem.«

»Tudi jaz... Ali doma. Tu pa ne gre. Potujemo.« Popivamo... Vlak nas ziblje, mikasti in leti naprej. Postaje švigajo mimo nas...

V Zidanemmostu si lokomotiva oddiha. Pije vodo v debelih požirkih. Mi pa se pozdravljamo s Francetom, ki je vstopil.

(Dalje prihodnjič.)

Kako stoji pravzaprav stvar naših organizacij? Po spisku, ki je bil sestavljen pred cetinjskim kongresom, imamo okoli 480 krajevnih odborov, nekaj oblastnih in Središnji odbor U. V. I. Načelo je bilo, da vsaka občina, kjer je vsaj 100 naših ljudi, mora imeti svoj krajevni odbor. Občin je v naši državi okoli 6000; družin vojnih invalidov, vojnih vdov, vojnih sirot brez očeta in matere in družin, v katerih so starši ali mladoletni bratje in sestre s pravico na pomoč po invalidskem zakonu, pa je po podatkih iz uradnih virov — okoli 360.000!! V naših organizacijah pa je od teh družin včlanjenih vsega okoli 60.000 družin! To pomeni, da imamo svojo stanovsko organizacijo komaj v vsaki — šesti občini; in to pomeni, da je komaj vsaka šesta invalidska ali vdovska družina vpisana v našo stanovsko organizacijo. To je vrlo žalostna ugotovitev, kajti prepričan sem, da invalidski zakon nikdar ne bi mogel biti tako slab, kot je sedani, če bi naše stanovske organizacije namesto 60.000 imele včlanjenih 300.000 družin s približno 1.000.000 duš in teles, katerih se živo tiče ali je invalidski zakon dober, slabši ali za nič.

Tovariši in tovarišice, ki razmišljajo o teh naših stvareh, zlasti pa tovariši predsedniki in odborniki v krajevnih oblastnih odbori in posebnosti v Središnjem odboru U. V. I., treba, da od zdaj naprej vsak dan vsaj nekaj minut proučite, kaj nam govore, odkrivajo in zapovedujejo gornje številke. Živo naj se zamisle in razodelo se jim bo kako ogromno in nepremagljivo armado predstavlja teh 360.000 družin brez rok in nog, slepih, z manjšo ali večjo tuberkulozo ali s kako drugo poškodbo, šibkega zdravja brez dovoljne hrane, slabo oblečenih in obutih, med njimi tisoč in tisoč brez pendi zemlje in brez strehe nad glavo, brez dovoljnih sredstev, da sebi in svojim otrokom preskrbe kar je najpotrebnejše za življenje in za zdrav telesni in duševni razvoj, ubijajoč se z zmanjšano delovno sposobnostjo, da si podaljšajo to bedno trpljenje, katero jim vsak dan boli greni spoznanje, da so zanemarjeni in pozabljeni od države in družbe. Še več, da si celo njihovi lastni tovariši in tovarišice ne dajo dovolj truda, da bi popolno domeli to tragedijo, ki se vsak dan dogaja v vsaki od teh 360.000 družin.

Če že drugi nočejo, vsaj vi, voditelji in inteligentnejši člani naših organizacij, vsaj vi se uživite v to strašno stanje, združite vse vojne žrtve do zadnje v stanovsko organizacijo in povedite vso to armado v boj za njihove pravice! Mar mislite, da vlada in družba pred tako ogromno armado bede, ki je porojena samo iz zveste službe domovini, ne bosta odložili orožja in ne bosta morali sprejeti pogojev, katere ima boste Vi diktirali?

Mobilizirajte vse vojne invalide, vse vojne vdove in vse vojne sirote! Predvsem razmislite, zakaj doslej nimamo dovolj organizacij. Premislite vsak vzrok posebej in našli boste pot in sredstva, da se obstoječe organizacije pomnože in ožive, da se ustanovi še tekoma letošnjega leta — vsaj še 1000 novih krajevnih odborov! Vsak obstoječi krajevni odbor naj se pobrži, da v svoji bližini ustanovi vsaj še dva krajevna odbora — in ob novem letu bomo imeli najmanj 1500 krajevnih odborov z vsaj 200.000 družin! Vsi vemo, da bi bilo to lepo in zelo koristno, no, pa se vsi lotimo tega lepega in koristnega dela!

Prestanimo z iadikovanjem, kajti tega osemletnega iadikovanja sta se vlada in družba že tako navadila, da jim niti srce ne zahteva niti se glava ne zamisli, kajti oni veliko bolje vedo, da je organizirana moč teh iadikovalcev zelo slaba, da komaj vsaki šesti iadikuje in zato si mislijo, da je prvim petim dobro in da se niti ne oglašajo, čeprav je v resnici stanje teh, ki molče in ki niso organizovani, morda še bednejše in žalostnejše.

Spoznamo končno, da je glavna moč vladinega in družbinega zanemarjanja invalidskega vprašanja — v slabosti organizacije vojnih žrtev v malem številu njenih članov in v premajhni sistematski borbi za invalidske in vdovske interese in pravice. Zato mora v duhu cetinjskega kongresa tudi vsak naš oblastni in krajevni odbor skleniti kot svoj lastni sklep in program dela bližnje bodočnosti:

»Mobiliziramo zadnjega invalida, zadnjo vdovo in vsako tudi najmlajšo siroto brez očeta in matere! Armada 360.000 družin vojnih invalidov, vdov in njihovih sirot — s svojo poštenostvarjo mora zmagati!«

Delo!

Voine žrtve, ki so imele za ustanovitev in ohranitev te naše države svoj veliki delež, vedo precej, kaj država more, in kaj ne more. Preveč ljubimo to svojo domovino, da bi od nje zahtevali, kar nam ne more dati in kar bi jo morda slabilo v njenem obstanku. Zahtevali bomo najskromnejši minimum, ki je potreben za življenje, ki se spodobi človeku. Naše glavne zahteve ne poidemo za tem, da se vsem invalidom, vdovam in sirotam kar na čez ne vemo kolikokrat poveča invalidnina. Res je, zahtevali bomo tudi zvišanje invalidnin, ali predvsem bomo zahtevali, da bodo pravično in socialno odmerjene. No, naša glavna zahteva bode pred vsem na drugih poljih:

Država in družba imajo sto in sto raznih možnosti in sredstev, da za dobro rešitev invalidskega vprašanja store s par sto milijoni več, kakor pa če bi država na invalidnine trošila celo milijardo. No, to se da doseči samo z našim pristankom in sodelovanjem. Intenzivno gospodarsko delo, ki naj reši invalidski, vdovski in sirotinjski problem se ne da zamisliti brez sodelovanja invalidskih stanovskih in gospodarskih organizacij. Dolžnost države bo, da pokaže razumevanje za tako delo: država in družba bosta morala moralno in materialno pomagati tej veliki akciji vojnih žrtev, ki gre predvsem za tem, da spere državi z nenegega obraza sramoto vsled dosedanjega zanemarjanja vojnih žrtev in pa da državi v teh težkih časih čimboli olajša invalidsko breme, ali vendar da vsakemu invalidu, vdovi in siroti nudi vsa potrebna sredstva, da si s poštenim delom more zaslužiti dovolj kruha in pristojno življenje, one pa, ki so res nesposobni in potrebni, da invalidske zadrage same prevzamejo na svoje vzdrževanje.

Ta pravkar izrečena misel je bila pred očmi onemu, ki je sestavil besedilo III. točke resolucije našega letošnjega kongresa na Cetinju. Misl, ki je vredna razmišljanja; misel, če jo sprejmemo, vredna, da za njeno uresničitev stvorimo posebno organizacijo, ki bo vse to delo začela, vodila in uspešno končala. Ni dovolj, da je cetinjski kongres sklenil resolucijo v tem zmišlju; potrebno je, da vsi naši odbori, zlasti pa naši oblastni odbori nekaj svojih sil posvetijo proučevanju tega, kaj naj bo oblastna »Invalidska gospodarska zadruga«, kakšne naj bodo njene naloge, kdo vse more biti njen član, koliko naj znašajo članski deleži, kakšno naj bo razmerje med to oblastno zadrugo in oblastnim odborom U. V. I. itd. Vse to moramo dobro proučiti in sporazumno utrditi taka pravila, način delovanja, zbiranje delavcev v teh akcijah, zbiranje in uporabo gnotnih sredstev, da bo pravilno delovanje teh zadrug zagotovljeno in obenem, da bodo vse vojne žrtve že v najkrajšem času spoznale potrebo take zadrage in da bodo od dneva do dneva od teh zadrug imele vedno večjo korist.

Po mojem mišljenju mora taka oblastna »Invalidska gospodarska zadruga« imeti svoj poseben tip oziroma značaj, katerega ji bo utisnila posebna naloga, katero naj taka oblastna »Invalidska gospodarska zadruga« vrši na svojem ozemlju. Jaz bi želel, da taka oblastna invalidska gospodarska organizacija imee 4 glavne naloge: 1. da daje inicijativo ali pobudo, 2. da organizira vse naše gospodarske napore v dotični oblasti, 3. da nadzoruje oziroma revidira vse naše skupno gospodarsko delo v svoji oblasti in 4. da praktično izvršuje neke gospodarske akcije, ki so kakor ustvarjene za tako oblastno invalidsko zadrugo.

Vsako teh nalog bo treba podrobnejše razložiti, no v tem članku moram povedati vsaj nekaj opomb o teh štirih točkah. Oblastna »Invalidska gospodarska zadruga« mora predvsem proučiti in točno ugotoviti dejansko gospodarsko — socialno stanje in razmere v katerih žive in delajo vojne žrtve na njenem ozemlju. S temi podatki pred seboj bo zadruga zasidrana na realna tla dejanske razmere in potrebe vojnih žrtev v posameznih občinah bodo zadrugi kar same odprle oči, kaj treba storiti za gospodarsko in socialno povzdigo posamezne naše družine, ali večine vseh naših družin v posameznih občinah, v posameznih okraih in končno na ozemlju cele oblastne »Invalidske gospodarske zadrage«. Zadruga na ta način ne bo samo dobila spoznanje o stvarnem stanju in o perečih potrebah, katerim naj odpomore; iz tega proučevanja se ji bodo že tudi odkrile možnosti in sredstva, katere naj izkoristi, pa da uspešno vrši svojo nalogo. Oblastna zadruga bo tako ona, ki bo ali sama dajala pobudo za razno-

vrstna gospodarska delovanja, ali pa bo dajala pravo obliko pobudam, ki bodo prihajale iz ali pa tudi izven naših vrst in organizirala bo sposobne člane in primerna sredstva za take posamezne akcije. Njena bo skrb, da ustanovi zadrage za zdravljenje svojih članov, produktivne, konzumne, kreditne zadrage, kakor tudi vse druge zadrage, ki se bodo po zadostnem proučevanju vseh pogojev pokazale kot potrebne in sposobne za uspešno delo.

Na tem mestu moram, da poudarim, da jaz nisem pristaš osnivanja raznih zadrug, kar na slepo in za vsako ceno. Priporočati bo osnivanje novih zadrug zlasti tam, kjer zadrugetarstva sploh ni ali je pa zelo slabo razvito. V takih krajih treba, da smo mi invalidi, vdove in sirote pionirji in apostoli zadrugetarstva. V krajih pa, kjer je pa zadrugetarstvo v raznih svojih oblikah že dobro razvito in uspešno deluje, bilo bi nespametno in greh proti zadrugi ideji kot taki ustvarjati neke čisto invalidske zadrage. V takih krajih bo treba vestno proučiti, v koliko so naši invalidi, vdove in sirote že včlanjeni v teh zadrugah, a v koliko niso, treba bo gledati, da jih vpišemo v take zadrage. Prav tako bo treba v takih krajih dobro proučiti, v koliko neinvalidske zadrage že danes odgovarjajo našim željam in potrebam naših članov. Kjer bomo opazili, da obstoječe zadrage to delajo v premajhni meri in prepočas, bo morala biti naša skrb, da take zadrage čimboli zainteresiramo za potrebe naših ljudi. Če te zadrage nimajo dovolj denarnih in gnotnih sredstev za intenzivnejše nomaganje našim ljudem, bi bila naša skrb, da mi sami, t. j. naše oblastne invalidske zadrage in pa beograjska »Invalidska zadruga A. D.« najdejo potrebna sredstva na drugi strani in jih stavijo dotičnim manjšim krajevnim zadrugam na razpolaganje. Podpisani kot star zadrugetar, dobro ve, da obstoječe zadrage v veliki meri že danes lajšajo gorje naših članov, za kar treba, da smo jim vsi hvaležni. Prav tako sem prepričan, da bodo obstoječe zadrage naše najboljšie zaveznice in zveste prijateljice v vsem našem gospodarskem delu.

Oblastna »Invalidska gospodarska zadruga« bo nadalje imela kontrolo in revizijo celokupnega delovanja teh naših manjših invalidskih zadrug. Njena skrb ne bo samo, da se v naših zadrugah vrši vse strogo po zakonu, pravih in sklepih nego bo posebnost skrbela tudi zato, da se denarna in tudi druga gnotna sredstva previdno izkoriščajo z največjo koristjo za skupnost vseh zadrugetarjev oziroma vojnih žrtev na dotičnem ozemlju.

Končno bi oblastna »Invalidska gospodarska zadruga« imela tudi nekaj čisto svojih gospodarskih nalog; v prvi vrsti bi bila njena skrb: sodelovati oziroma izvajati odkupnino invalidnine na svojem ozemlju; v drugi vrsti bi bila njena praktična naloga: kot pooblaščenka vseh družin s pravico na invalidnino za vse njih njihove invalidnine in izplačevati jih hitreje in vestneje, kot se pa to vrši danes; tretja praktična naloga bi bila: posredovanje in izvajanje zavarovanja življenja in premoženja naših članov proti vsem nevarnostim, ki jim prete.

Na tako kratkem prostoru ni mogoče opisati vso veličino vsega blagodejnega delovanja, ki bi ga te naše oblastne »Invalidske gospodarske zadrage« lahko vršile v največjo srečo in zadovoljstvo vseh vojnih žrtev. Trdno verujem, da bi te zadrage mogle postati vzor plemenitega zadrugnega dela; baš te naše zadrage bi v največji meri rešile invalidsko vprašanje, in prav te zadrage bi mogle pomeniti pravo revolucijo v pogledu moralnega in gospodarskega zdravljenja našega naroda.

Vojni invalidi so že enkrat žrtvovali sami sebe, vdove so žrtvovale svoje može, sirote so žrtvovale svoje očete, da se reši domovina; vsi ti morajo še enkrat v borbo in na delo, da še enkrat rešijo domovino in obenem sami sebe!

V tej borbi in delu naj nam Bog pomaga!

Dr. Franjo Jež.

Protezna delavnica.

Ta najnovejši zavod za invalide pohabljenosti preživlja vedno večje krize.

Letošnji budžet je do skrajnosti zmanjšal sredstva za materialne potrebe in plače osebja Protezne delavnice. Zato se je že po 1. aprilu t. l. zmanjšal stalež delavcev in material se je pričel nabavljati jako skromno. Naši invalidi to občutijo ko naročajo in moledujejo za proteze in druge ortopedične pripomočke.

Mesece in mesece je treba čakati, predno dobi invalid neobhodno potrebno protezo. Vrši se samo popravljanje in krpanje, nov aparat je na zelo težko dobiti.

Nič ne zaleže, če se invalid jezi in prosi, ker ni denarja tudi ni ustrezno. Potrebe pohablencev pa so velike in tako se delo kopiči. Zastoi je velik in se vedno povečuje, ker je vedno manj delavcev.

Aprila so jih morali odpustiti pet ali šest, in delo se je za eno četrtino zmanjšalo.

Toda vsled štedenja pri državnem proračunu so zopet zmanjšali postavke že iz veljavnega budžeta. In zopet se mora začeti štediti pri največjih revežih — pohabljenih. Ministrstvo socialne politike je zaukazalo našo protezno delavnico zopet zmanjšati. Kar naenkrat je prišel ukaz in delavnica polna zastoja se je pričela zopet reducirati.

V Ljubljani so odstavili zopet 5 delavcev — v Celju v popravilnici pa gotovo tudi še kaj. — Tako je postala delavnica, kakor v suši mlin brez vode. Med preobloženimi naročili se vrtil nekaj nad desetorico delavcev, ki skoro ne vedo za kaj bi prišli.

Ako bo napravljen le še majhen budžetni sunek pa delavnice sploh ne bo več. Tako skrbi naš novi invalidski zakon za zdravstvene potrebe vojni pohablencev. Štediti je treba seveda na prejšnji pri invalidih, saj je njihovo vprašanje balast od danes do jutri ki se lo itak samo zatira, zato smo pa dobili šele po sedmih letih zakon.

Ves čili rešitve invalidskega vprašanja obstoja v tem odpraviti ga čimprej. Nismo mislili, da bi se invalidom enkrat celo okrnilo zdravstvene potrebe, čeprav smo se že navadili na zastoi podpora in drugih zaščit. To nam pa priča ravno redukcija našega zdravstvenega zavoda Protezne delavnice, ki že sedaj ni mogla zadostiti v nebo vpijočim potrebam.

Koliko nam vzamejo od beračije?

Znano je, da je voda poplavlila velike komplekse v Bački. Znano je tudi, da je to posledica nedelavnosti in brezskrbnosti za narodov blagor beograjskih vlad vseh smeri in vseh kalibrov. Znano je, da zato, ker hoče vlada pomagati siromakom-poplavljenecem, je vzela siromakom-uradnikom od plače. Tako je one poplavlila voda, druge ministrski sklep. Ali da bo lepša vzajemna pomoč je vlada tudi hotela siromakom invalidom vzeti od njih državne podpore en odstotek. Češ, siromaki naj pomagajo siromakom, ker bogataši, posebno pa oni, ki »zaradujujejo« in dobivajo »provizije«, takozvani korupcionisti nimajo s čim bi pomagali, vlada sama pa tudi nima.

To, da se hoče (ali se morda kje že je) od invalidov vzeti tudi od tiste beračije, ki jo dobivajo, je najnovejša v Jugoslaviji in najznačilnejša. To je tako čudno in nenavadno, da je tudi slovenska javnost, ki ji ni veliko mar za invalide in invalidsko vprašanje postala pozorna in zaprotestirala.

»Slovenski Narod« je v svoji številki od 4. avgusta t. l. napisal uvodnik, ki je vreden, da ga priobčimo v celoti in to tembolj, ker dosedaj nismo bili vajeni, da bi slovensko dnevno časopisje govorilo o invalidski bedi in krivicah, ki se nam gode.

Evo:

Iz Beograda prihaja danes vest, da je vlada sklenila znižati invalidom že itak beraško odmerjeno miloščino za en odstotek. Na prvi pogled bi človek ne verjel, da je kaj takega sploh mogoče. Če znižanje draginskih doklad državnim uradnikom je bilo tako nesocijalno in neutemeljeno, da je naša javnost po pravici spontano obsodila ta vladni ukrep. Tem ostrejšo obsodbo zasluži znižanje invalidnine, ki pomeni negiranje dolžnosti, ki jih ima država napram invalidom.

Pisati o naših invalidih in njihovem skrajno bednem položaju bi bilo odveč. Naša javnost je itak dobro poučena, da invalidi niti od daleč niso dobili od države tega, kar jim po pravici gre. Nesrečne žrtve svetovne vojne so izgubile najdražje, kar ima človek; na bojnih poljanah so pustili ti ljudje svoje zdravje; vrnili so se v osvobojeno domovino, za katero so se neustrašeno borili, v trdnem prepričanju, da te zasluge ne bodo pozabljene.

Toda zgodilo se je drugače. Domovina, ki bi jih morala sprejeti z odprtimi rokami in jim nuditi vsaj najpotrebnejše za življenje, jih je prezrla in

Invalid je čakal sedaj mesece in mesece na ortopediranje, od sedaj naprej pa zna sploh zastoni čakati.

Ali so naredbodajalci redukcije Protezne delavnice pretehtali poprejšnje potrebe in zahteve? Nikakor ne, ker drugače bi morali delavnico še razširiti. Naj gredo širom Slovenije vprašat naše invalide kdaj in kako prejema svoje ortopedične pripomočke?

Ta čin bo rodil med invalidi zle posledice. Predstavljamo si pohabljenca brez noge, ki brez proteze ne more nikamor. On ne bo mogel na delo in kako bo prizadet, ko bo čakal mesece in mesece na protezo, delavnica pa je pri sedanjem stanju ne bo mogla izgotoviti.

Pri tako neobhodno potrebnem vprašanju kot je invalidsko zdravljenje, bi se pa vendar ne smelo štediti. Mi mislimo da je dosti bolj perečiji vprašani za štedenje. Poim zdravstvene pomoči, ki jo nudi človek človeku, mora biti pa že toliko vzvišen, da se mora porabiti zani zadnja sredstva. Vse drugo lahko poprejšade, zdravstveni zahtevki naroda pa so predmet, za katerega se mora vse žrtvovati. Človek če je še tako siromašen, porabi skrajna sredstva za rešitev ali izboljšanje svojega zdravja.

Naša Protezna delavnica je dokazala kako potrebna in koristna je za naše pohablence. To čutijo invalidi-pohablenci. Vedo pa tudi dobro, da je bila že dosedanja protezna delavnica nezadostna in da ni mogla zadostiti niti najnujnejšim potrebam.

Zato pomeni zmanjšanje take protezne delavnice udarec v telo ranjenih in pohabljenih invalidov.

Čut, ki mora pri tem navdajati človeka, naj to popravi.

Protezna delavnica mora obstojati v potrebnem obsegu.

napada, ki kaže, da se makedonstvujušči še vedno niso pomirili, polastilo veliko razburjenje in vse časopisje zahteva od vlade energično akcijo v Sofiji, ki mora enkrat za vselej prepričati podobna vznemirjenja našega obmejnega prebivalstva.

Vkljub dolgemu kolebanju zunanega ministrstva in intrigam Musolinija, je bila v sredo 11. t. m. izročena Bolgariji kolektivna demarša Jugoslavije h kateri se je še pridružila Romunija in Grčija.

Zopet novo zatiranje podjarmljenih rojakov. Tržaški prefekt je z dekretom razpustil strokovno organizacijo jugoslovanskih učiteljev v Italiji »Učiteljsko zvezo« in vse njene podružnice. Kot vzrok se navaja, da vsled novega fašistovskega sindikalnega zakona nima zveza nobenega razloga za obstoj. S tem je prizadejan kulturnemu življenju naših trpinov v Italiji zopet strahovit udarec. Italija in njen fašizem pač hoče z vsemi sredstvi zatreti vsako sled jugoslovanskega življa v podjarmljenih krajih. No, zatrti nas niso spečih, še manj nas bodo budečih, pa četudi mnogi, ki so nekoč kričali, da so Slovenci, sedaj ravnotako vneto kriče, da so fašisti in pomagajo zatirati Slovence. Vendar — ko se bomo videli, ali jim bo prijetno?

Radikali se cepijo. V Beogradu sta za občinske volitve postavljeni dve listi. Dosedanjega podžupana radikala Bobića in pa Maksimovića. Mi jim pravimo, le dajte se.

Ukinitev oddelka za Slovenijo, ki je bil pri ministrstvu za notranje zadeve, češ, da treba štediti. Prvi načelnik tega oddelka je bil sedanjí ljubljanski veliki župan dr. Baltič. Da se akti hitro rešujejo, kateri prihajajo iz Slovenije, je to zasluga tega oddelka. Sedaj je ukinjen. Pa še naj Slovenijo ukinejo — radi štednje.

Naše gibanje.

Naročnikom. Uprava našega lista je že pri razpošiljavi zadnje številke naznanila poleg naslovov posameznih naročnikov z rdečimi številkami zaostanke naročnin. Tudi pri razpošiljavi današnje številke je še nekaterim to storila. Vse dotične prosimo, da brez odlašanja poravnajo naročnino za nazaj in naprej, da jim ne bo primorana uprava list prihodnjič ustaviti. Tovariši in tovarišice, ki s svojo solidarnostjo podpirajo organizacijo, morajo podpirati tudi njen tisk, kajti brez nje ne more imeti organizacija pravega uspeha. Zato naj ne bo nikogar, ki bi prestal biti naročnik. Pač pa naj se tovariši in tovarišice potrudijo, da pridobe še novih naročnikov, da bo prišel list z našimi težnjami čim več v javnost. Na ta način bomo svoji organizaciji veliko pripomogli v njeni borbi.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju obvešča vse svoje člane in članice, da je s 15. t. m. preselil svojo pisarno iz Ozke ulice šte. 8 v Invalidski dom, Benjamin-Pavčeva ulica, kamor naj se člani zelašajo v vseh zadevah. Uradije se vsak dan razen nedelj od 8. do 12. ure dopoldne in od 14. do 17. popoldne. Članom in članicam, katerih prevedba po novem zakonu na tukajšnjem okraju sodišču še ni definitivno rešena ter reducirancem se priporoča, da se zelašajo v svrhu informacij ali vlaganja prošni za obnovo postopanja izključno vsak torek in soboto, to pa vsled tega ker ima te dneve za uradovanje o invalidskih zadevah dosločno tudi sodišče.

Za višjega ietniškega paznika je razpisano mesto pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošnje se vlagajo do 20. avgusta t. l. Zahtevajo se pogoji za zvančnika.

Beltinci Prizadetim invalidom iavljamo, da brez podpisov člankov ne sprejemamo. O predmetu pa se bomo informirali.

Prošeni za brezobrestna posojila ni treba več vlagati na oblastni odbor, ker je tozadevni kredit, ki ga je odobril letošnji redni občni zbor, že izčrpan. Le za prekmurske agrarce je mogoče še prošnje reševati.

Novo pokojnine. Veliko prošenj prihaja vedno za intervencijo glede izplačevanja pokojnin po novem invalidskem zakonu. Oblastni odbor zasleduje potek tega vprašanja. Vzrok temu, da se marsikomu, ki ima že zdavnaj v rokah sklep sodišča o prevedbi in je že tudi pravomočen, kljub temu še ni izplačala nova pokojnina, tiči v tem, da se radi spremembe davčnega cenzusa ne more likvidirati pri računovodstvu nove pokojnine. Sodišča so v starejših sklepih uoštevala še podlago 30 Din neposrednega davka za siromašnost, dočim je bila ta podlaga spremenjena s posebnim zakonom na 20 Din neposrednega davka. Po predpisih, ki jih ima finančna oblast, ne more reševati predmetov, ki niso rešeni na podlagi novega davčnega cenzusa. Zato je moralo računovodstvo vse po starem

Politične beležke.

Bolgarski vpad na naše ozemlje. Bolgari ne dajo miru. Zapet je 50 mož broječa tolpa bolgarskih komitašev vpadla pri Krivi Palanki v naše ozemlje.

Prišlo je do ostrega spopada med njimi in našimi orožniki, katerim je prihitelo na pomoč tudi naše obmejno prebivalstvo. Posrečilo se je

sicer komitaše popolnoma obkoliti, vendar pa se je boj zavlekel pozno v noč in pod varstvom teme je obupno borečim se Bolgarom uspelo z bombami prebiti obdajajoči jih kordon in pobegniti. Zasledovanje je ostalo brez uspeha. V borbi sta bila ubita dva naša orožnika in en civilist je bil težko ranjen. Ali in koliko so imeli nasprotniki mrtvecev in ranjencev, se ni dalo ugotoviti. — Javnosti se je vsled tega drznega

cenzusu izrečene sklepe vrniti sodiščem nazaj v svrhu nove ugotovitve siromašnosti. Ko bodo dotični sklepi popravljeni dospeli nazaj, bo računovodstvo dotičnim takoj nakazalo.

Podružnica v Mariboru je od 1. aprila do 30. junija 1926 zopet obdarila nekaj svojih najrevnejših članov v obliki denarnih podpor. In sicer so prejeli: Julijana Ferleš v Mariboru 250 Din, Rozalija Knezer v Mariboru 200 Din, Pihlerič Karel v Studencih 200 Din, Polenšek Antonija v Šent Ilju 150 Din, Bezenšek Alojzija v Peklah 150 Din, Valher Konrad v Beču 150 Din, Toplak Konrad v Št. Ilju 100 Din, Ferik Franc pri Sv. Benediktu v Slov. goricah 100 Din, Košar Marija v Šent Ilju 50 Din, Senšek Neža v Smolniku 50 Din, Turin Alojzij, mimo potujoči iz Celja 50 Din, Erhart Antop, mimo potujoči iz Gradca 50 Din. — V prvem pol letu 1926. se je izplačalo na podporah skupno 4900 Din.

Iz jeseniškega kota. Ravno te dni smo preživeli žalostno 12-letnico od one usodopolne nedelje v juliju 1914, ko je zadonel klic do zadnje očiarske baite vrh Možaklje in notri pod triglavsko steno v Vratih »Vojska«. Spominjam se še, kakor da bi bilo včeraj, ko smo hodili tisti dan po Jesenicah in premišljevali o vojni, čutili v omotici o nekaj strašnem. Bili smo kakor ietnik ki mu 24 ur popreji povejo, da bo obešen. Nismo se mogli držati v krogu družine, ki je delala žalostne obraze: šli smo po uteho — v gostilne in tam smo pili, pijače je bilo dovolj. Napivanje je bilo žalostno, glasovi so bili vse prei kot veselje, marsikdo bi najraje jokal. Dobivali smo obljube, da se bo skrbelo za družino, deco, obljubljali so nam zlate gradove. Mnogo se nas je vrnilo, veliko jih je ostalo na bojiščih. Prišli smo pohabljeni, a ni bilo več onih, ki so dajali zlate obljube. Bili smo razočarani. Mnogi so iz naše krvi kovali kapital, mi smo im pa postali balast. Letos smo se obrnili na naše imovite s prošnjami za malenkostni dar v prid vojnim žrtvam jeseniške podružnice. Kaj mislite koliko se jih je na 270 odposlanih prošni odzvalo? Ne maramo povedati, ker nas je sram. Med 27 jeseniškimi gostilničarji pri katerih smo takrat popivali, ko smo odhajali in pustili lepe denarce in ki so bili tako srečni v oni grozni dobi, da so nas lahko tolažili, ne da bi bili sami tolaženi, je bil sedaj samo eden, ki ima tudi še po 12 letih srce in tolažbo v dejanju. Pa tudi še o kakem drugem bi se dalo kaj omeniti.

Zborovanje Zveze vojakov. V nedeljo, dne 7. t. m. se je vršilo letno zborovanje tovarišev slovenskih vojakov svetovne vojne organiziranih v »Zvezi«, in sicer kakor prejšnja leta na Brezjah. Toda letos im ni bilo naklonjeno vreme. Lilo je kakor iz škafa. Kljub temu pa je prišlo na Brezje že na predvečer v soboto in v nedeljo zjutraj, kakih 3000 ljudi. V cerkvi pri Mariji Pomagaj se je vršila maša, pri kateri je zapel zvezin pevski zbor tri pesmi in je sviral godba železničarjev iz Ljubljane. Nato je bil rekvizit za padlimi in umrlimi vojnimi tovariši. Bivši kurat gospod Bonač pa je imel krasen cerkven govor v spomin padlih in živečih vojnih žrtev. Po cerkvenih obredih se je vršil v dvorani samostana redni letni občni zbor zveze. G. major Colarič je v vznešenem govoru otvoril zborovanje in ga vodil kot dolgoletni priljubljeni zvezin predsednik. Sledil je tudi lep govor g. kurata Bonača. V imenu našega Udruženja je pozdravil zbor delegat oblastnega odbora tov. Tomc. Navzoč je bil tudi zastopnik Saveza jugoslovenskih dobrovolcev g. Velkavrh, ki je tudi pozdravil zbor. Po običajnem nadaljnjem dnevnem redu je bil izvoljen zopet po večini stari odbor zveze s predsednikom g. majorjem Colaričem na čelu. Zbor je dal mnogo izrazov poročena nad postopanjem z vojnimi žrtvami in je sprejel tudi resolucijo, s katero zahteva pravično ureditev invalidskega vprašanja. Končno je g. major Colarič predlagal, da se ob prihodnji priliki, ko bo vreme dopuščalo, snide mogočnejši zbor bivših vojakov, kar sedaj ni bilo mogoče radi premalega prostora, sprejme za častnega zvezinega člana našega edinega slovenskega narodnega generala g. Majstra, ki ima neveljive zasluge za obrambo slovenske domovine. Iz zbora je bila odposlana tudi udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Popoldne se je vršil sestanek vojnih tovarišev po tamošnjih gostilnah ob zvokih priljubljenega železničarske godbe. Kljub skrajno slabemu vremenu je bil zbor impozanten, do svoje veličastnosti bi pa prišel sigurno v slučaju lepega vremena.

Odkritje spomenika v Kranju. Dne 1. avgusta je manifestiral Kranj in z njim vred bližnja in daljna okolica za veliko idejo, ko je odkrival prvi spomenik v Sloveniji našemu

prvemu jugoslovenskemu kralju Petru Velikemu Osvoboditelju. Zbrala se je ogromna množica ter razna društva in korporacije, korporativno in po deputacijah Slavnosti odkritja sta se udeležila tudi Njih Veličanstvo kralj in kraljica v prelepi slovenski narodni noši. Ob enajstih je padla zavesa ob salvi častnega vojaškega oddelka in grmeli so topiči. Odkrit je bil spomenik, kateremu so položila zastopstva vence s primernimi nagovori. Tudi naš oblastni odbor je poslal svojo delegacijo, ki je skupno s krajevnim odborom položilo lep venec s trakovi na spomenik. Nj. Vel. kralj se je v govoru zahvalil za počasneje spomina Njegovemu očetu. Sledilo je defiliranje vojaške čete in društev, nakar je bil uradni del zaključen. Popoldne se je razvila pred Narodnim domom živahna narodna zabava.

Vezava knjig »Zakon«. Oblastni odbor more preskrbeti po nizki ceni vezavo knjig Invalidski zakon. Pravilnik itd. Cena posamezne knjige bi bila le 6 Din do 6 Din 50 para več. Ker gredo knjige iz rok v roke, je zelo priporočljivo kupiti si vezano knjigo. Naročila sprejema oblastni odbor.

Izguba knjižice. Član ljubljanskega krajevnega odbora, tov. Karl Brežič iz Loga štev. 25 pri Ljubljani, je izgubil člansko knjižico št. 2866. Kdor bi jo našel naj javi oblastnemu odboru.

Za tiskovni sklad »Vojnega Invalida« so darovali sledeči člani in članice, vsi iz Trbovelj: Gregorčič Alojzij 1 Din, Godec Ivan, 5 Din, Černe Jakob 2 Din, Briel Karl 3 Din, Kus Karl 4 Din, Sajovic Marija 2 Din, Fink Emil 5 Din, Saie Franc 5 Din, Rožaj Pavla 5 Din, Krassnik Filip 10 Din, Savinc Ivan 6 Din, Skala Albin 7 Din, Kralj Ivan 10 Din, Frankovič Jakob 5 Din, Hostnik Anton 1 Din, Neimenovani 4 Din, skupaj 75 Din. Iskrena hvala!

Opanke. Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo revnim invalidom in družinam padlih v ljubljanski in mariborski oblasti 330 parov opank, in sicer za vsako oblast po 165 parov. Gospod veliki župan ljubljanski pozivlja naše udruženje, da imenuje z ozirom na dejansko potrebo in gmotno stanje one invalide in družine, ki bi prišli v poštev za podelitev. Da zamoremo sestaviti natančni seznam za obe oblasti, pozivamo one tovariše, ki reflektirajo na opanke, da javijo do 25. t. m. svoje naslove in natančne podatke, ki morajo biti podpisani tudi od pristojnih naših krajevnih odborih. Opanke so bile izdelane v invalidskem zavodu v Zemunu.

Druge novice.

Povodnji na Kitajskem. Iz Harkana prihajajo poročila, da je mesto popolnoma pod vodo, ker so se podrli nasipi, ki so bili že popravljeni. Bati se je velike lakote, ker je mesto odrezano od vseh strani. Reka Yangtsekiang je udrla tudi v pokrajino Hupe. Tri tisoč ljudi je utonilo v valovih narastle reke.

V Koreji je vsled dolgotrajnega deževja veliko rodovitne zemlje poplavljen. Pri poplavih je utonilo 75 oseb.

Velike vremenske neizgode v Sloveniji so v nedeljo 10. t. m. povročile po dosedanjih ugotovitvah več milijonov škode. Lilo je in grmel. Naenkrat je bilo Celje pod vodo in so morali ljudje plavati domov. Pri tem je utonil en otrok. Voda je vdrla v kleti in v hiše, uničila pohištvo, razbila sode z vinom. Pri Štorah je prodrla progo. Tudi Prlekija je poplavljen. Lesnica in Ščavnica sta izstopili in pri Pušencih je izpodjedla voda železniško progo. Pri Rimskih toplicah je voda odnesla čuvajnico in telefonski aparat. Med Zalogom in Lazami se je vsul na progo plaz, ko je vozil mimo ravno brzovlak. Stroj s tenderjem se je prevrnil v grapo, od koder ga še sedaj dvigajo. Pri tem je kurjaču polomilo noge. Potnikom se ni nič zgodilo in tudi strojevodju ne. — Savinjska

dolina je vsa poplavljen. Tudi mariborska in ljubljanska okolica. Na Gorenjskem so se vtrgali plazovi, da je bila tudi tu železniška proga pretrgana. Proga Novomesto-Ljubljana je bila popolnoma obkrožena od vode.

Zdravje.

Kako si ohranim zdrave noge. Tisoči in tisoči bolijo na tem, da imajo noge ali otekle ali razbolene z raznimi izpuščaji, krčne žile, kurja očesa, ozeblina in ne vem kaj še vse.

Zdravniki raznih držav so ugotovili, da posebno revnejši sloji trpijo na bolnih nogah prvič radi neprimerne obutve, drugič napačne prehrane ter radi pomanjkanja svežega zraka in solnca. Otroku noga oboli že, če nosi premajhne ali prevelike nogavice. Pri odraslih pa nosijo glavno krivdo čevlji. Od desetih oseb, posebno ženskih, jih nosi devet premajhne čevlje. Ozek čevljev neprestano nekje na prste pritiska in čisto naravno obrambno sredstvo se napravi samo s tem, da se dotično mesto po večkrat preraste. Na ta način nastane kurje oko.

Zmotno je mišljenje, da ima kurje oko korenino. Ne, kurje oko je večkratna prevlaka kože, katera ima v sredini tudi jedro in to jedro pritiska na živce ter povzroča bolečine. Zato pa razni obliži ali odstranjevanje kurjega očesa pomaga le začasno. Ako ostanesh pri isti ozki, tesni obutvi, se bo kurje oko kaj kmalu zopet pojavilo.

Da si noge utrdiš in če hočeš živeti brez teh nepotrebnih nadlog, nosi predvsem primerne čevlje. Za tistega, ki to more, priporočajo mnogo »broditelj« po morski vodi, ker morska voda vsebuje sol in nekoliko joda. Kadar imaš razgrete noge, kopli jih v mlačni vodi v kateri si raztopil pest navadne kuhinjske soli.

Kuhinja.

Kolač iz suhih češpelj. Napravi testo kakor za orehovo potico. Razvaljaj testo in pomaži ga s sledečim: Kuhanim češpljam odstrani koščice, ter jim prideni drobno zrezane pomarančne lupine, sčep cimeta in žlico sladkorja. Testo zavij kakor za potico, položi na pomazan pleh, postavi na gorko da vzide. Potem pa pomaži po vrhu kolač s smetano ter nato speči.

Kakao. Zavri četrt litra mleka, deni v poseben lonček kavino žlico kakava, ravno toliko mleka, vse to pa dobro zmešaj. Nato vse to zakuhaj v vrelo mleko, pusti, da počasi par minut vre, nakar odstavi ter postavi v skodelici na mizo.

Raznoterosti.

Kača z dvema glavama. Kače z dvema glavama so že večkrat opazovali. Dolgo časa so imeli takšno kačo v zoološkem vrtu v Newyorku. Jedla je mlade miši, dočim so njena hrana v naravi črvi in hrošči. Včasih sta se glavi zapletli in sta se borili druga z drugo, nato spet se je plazila kača naprej, na dve strani sikajoč. Kača je hitreje rasla kot druge; najbrže zato, ker je imela dve glavi in je jedla z dvema žreloma. Da so preprečili preveliko obilico hrane naenkrat, so hranili vsako žrelo posebej, ne obe hkrati. Med glavi so deli tedaj list papirja in tako ena glava ni vedela, kaj dela druga. Sicer bi se bili začeli boriti in bi bili hrano raztrgali.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10./17 pošlje vsakemu naročniku »Vojnega invalida« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS - ove informacije so valjdar točne izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. 11. Beograd
ARGUS - ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Kupujte knjigo Invalidski zakon in pravilnik s komentarji in statistiko. Knjiga stane samo 12 Din, po pošti 1 Din več. — Naroča se pri oblastnem odboru in krajevnih odborih.